

6. SINIF 2. ÜNİTE

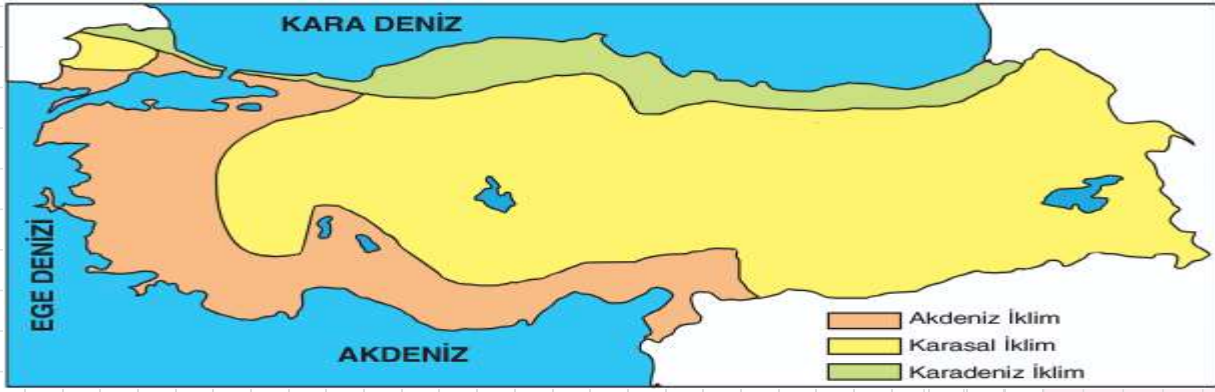

DOĞAL VE BEŞERÎ ÇEVRE ÖZELLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

- Hava olayları; rüzgâr, yağmur, kar, sis gibi kısa süreli atmosfer olaylarıdır. Bu olayların günlük etkilerine **hava durumu**, uzun yıllar boyunca gözlenen ortalamalarına ise **iklim** denir. İklim, insanların yaşam tarzını, tarım faaliyetlerini ve yerleşim yerlerini etkiler.

Türkiye’de Görülen İklim Tipleri,

- Ülkemizde Akdeniz iklimi, Karadeniz iklimi ve Karasal iklim olmak üzere üç farklı iklim tipi görülür.

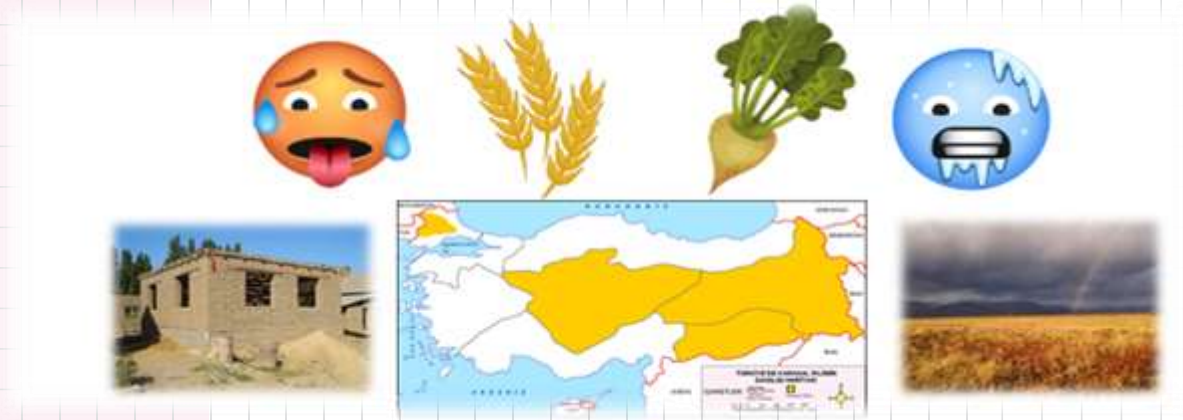
Karadeniz İklimi

- Yazları serin, kışları ılık, her mevsim yağışlı geçer.
- Ülkemizde Karadeniz kıyılarında ve Marmara'nın kuzeyinde görülür.
- En çok yağış sonbaharda en az ilkbaharda görülür.
- Yağışlar fazla olduğu için bitki örtüsü ormandır.
- Bol yağış isteyen çay, fındık, mısır ve gibi tarım ürünleri yetiştirilir.
- Ormanlar çok olduğu için geleneksel konutlar ahşaptan yapılmıştır.

Karasal İklim

- Yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuk ve kar yağışlıdır.
- İç, Doğu ve Güneydoğu Anadolu ile Trakya'nın iç kesimlerinde görülür.
- En fazla yağış ilkbaharda, en az yaz aylarında görülür.
- Bitki örtüsü ilkbahar yağışları ile yeşeren, yazın sıcaklık ve kuraklıkla kuruyan küçük otlardan oluşan bozkırdır.
- Karasal iklimin görüldüğü yerlerde buğday, arpa, çavdar ve şekerpancarı gibi tarım ürünleri yetiştirilir.
- Mimari yapılarda yapı malzemesi olarak kerpiç ev kullanılır.

Akdeniz İklimi

- Yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlıdır.
- Akdeniz, Ege kıyıları ve Marmara Denizi çevresinde etkilidir.
- En fazla yağışı kışın, en az yağışı yazın alır.
- Bitki örtüsü genellikle kısa boylu çalı ve ağaçlardan oluşan makilerdir.
- En fazla yetiştirilen tarım ürünleri; turuncgiller, muz, zeytin, üzüm, incirdir.
- Mimari yapılarda yapı malzemesi olarak taş kullanılır.

Türkiye’de Yer Şekilleri ve Etkileri

- Ülkemizde yer şekillerinin çeşitliliği oldukça fazladır.

Dağlar

- Türkiye’de en yaygın yer şeklidir.
- Engelibeli yapı, tarımı ve ulaşımı zorlaştırır.
- Kışın yoğun kar yağışı nedeniyle yollar kapanabilir.
- Ulaşım maliyetleri yüksektir, sanayi ve ticaret gelişmemiştir.

Dağların Uzanışı ve Etkileri

- Genellikle doğu-batı yönünde uzanır.
- Karadeniz ve Akdeniz’de dağlar denize paralel uzandığından deniz etkisi iç kesimlere ulaşmaz.
- Bu durum kıyı ile iç bölgeler arasında iklim, bitki örtüsü, tarım ve nüfus bakımından farklılıklara yol açar.
- Ege kıyılarında dağlar denize dik uzanır, bu nedenle deniz etkisi iç kesimlere ulaşır, kıyılarda koy ve körfez fazladır.

Ovalar

- Akarsular tarafından oluşturulan alçak ve düz alanlardır.
- Kıyı ovaları, su kaynaklarının bol ve iklimin ılıman olması nedeniyle verimlidir.
 - Çukurova: Pamuk, mısır, narenciye
 - Bafra-Çarşamba Ovaları: Pirinç, fındık, sebze
 - Gediz, Bakırçay, B. Menderes: Zeytin, üzüm, sebze
- İç ovalar, denize uzak alanlarda oluşur.
- Konya Ovası (KOP), Harran Ovası (GAP) tarım açısından önemlidir.

Platolar

- Çevresine göre yüksekte kalan düz alanlardır.
- İç Anadolu'da yaygındır (Tuz Gölü çevresi).
- **Erzurum-Kars Platoları:** Yaz yağışları nedeniyle otlaklar yeşerir, büyükbaş hayvancılık gelişmiştir.
- **Gaziantep-Şanlıurfa Platoları:** Ulaşım kolay olduğu için sanayi gelişmiştir.

Göller ve Akarsular

Göller

- Türkiye'nin en büyük gölü: **Van Gölü**
- Turizm açısından önemli göller: **Salda (Burdur), Uzungöl (Trabzon), Abant (Bolu), Kuş (Manyas) Gölü**
- Göller, sulama, balıkçılık ve turizmde kullanılır.

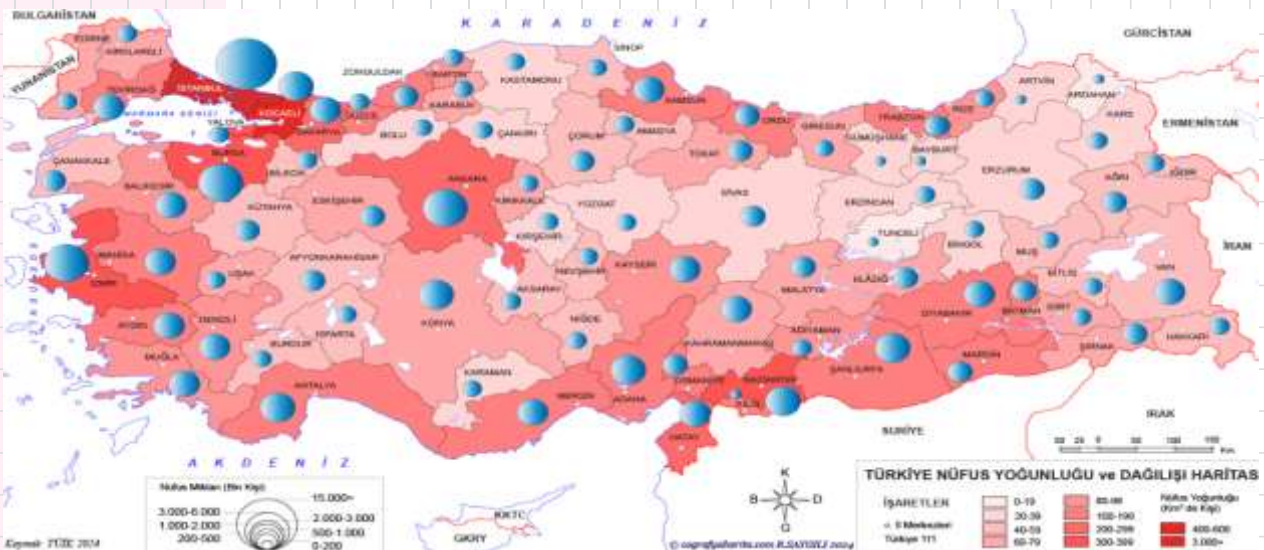
Akarsular

- Enerji üretimi, ulaşım, tarım, içme suyu, spor ve turizm gibi alanlarda kullanılır.
- Önemli barajlar: Atatürk, Keban, Karakaya, Seyhan, Altinkaya vb.

Nüfus ve Nüfus Yoğunluğu

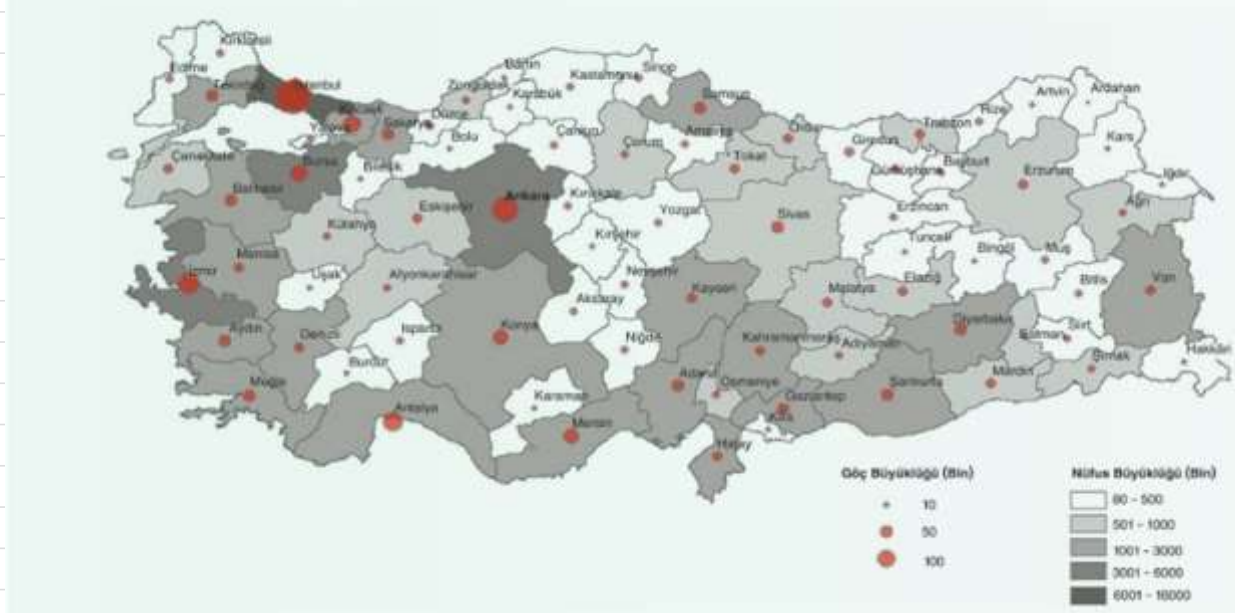
- Bir bölgede belli bir zamanda yaşayan insan sayısına **nüfus**, kilometrekareye düşen insan sayısına ise **nüfus yoğunluğu** denir.

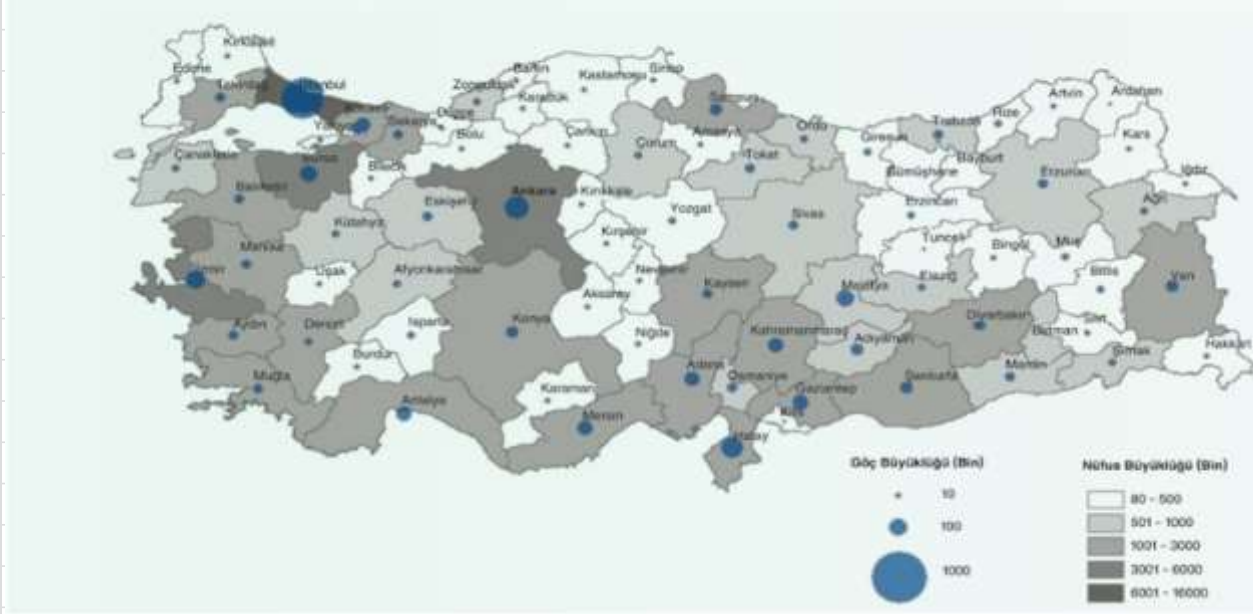
TÜİK 2024 Verileri:

- Türkiye nüfusu: **85.664.944**
 - Erkek: 42.853.110 (%50,02)
 - Kadın: 42.811.834 (%49,98)

İllerin aldığı göçün büyüklüğü, 2023

İllerin verdiği göçün büyüklüğü, 2023

- En kalabalık şehir: **İstanbul (15.701.602)**
- En az nüfuslu il: **Bayburt (83.676)**
- Nüfus kıyı bölgelerinde fazla, iç kesimlerde daha azdır.

Göç ve Nedenleri

- Göç, ekonomik, toplumsal, siyasi nedenlerle bireylerin veya toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye ya da bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitmesidir.

Nedenleri:

- Eğitim, iş imkânları
- Sağlık hizmetleri
- Doğa kaynaklı afetler
- Siyasi nedenler
- 2023 yılında 3.450.953 kişi iller arasında göç etti. Göç edenlerin %52,1 kadın, %47,9 erkektir.

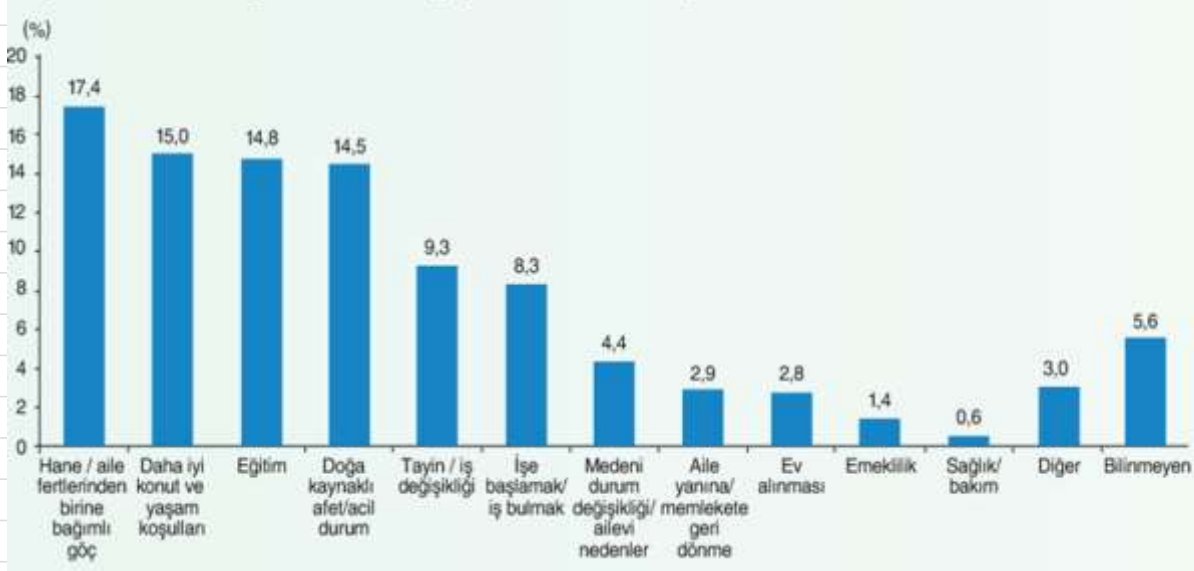
Göçün En Fazla ve En Az Olduğu İller:

- En çok göç alan: **İstanbul**
- En az göç alan: **Ardahan**
- En çok göç veren: **İstanbul**
- En az göç veren: **Ardahan**

Göç Etme Nedenleri:

- Aileye bağlı (%17,4)
- Daha iyi yaşam koşulları (%15,0)
- Eğitim (%14,8)
- Doğa kaynaklı afetler, tayin, sağlık, ev alımı gibi birçok farklı neden.

Göç etme nedenine göre iller arası göç eden nüfus oranı, 2023

Toplu yerleşme:

- Evler birbirine yakındır.
- Genelde kurak ve düz alanlarda görülür.
- İç, Doğu, Güneydoğu Anadolu'da yaygındır.

Dağınık yerleşme:

- Evler birbirinden uzak yerleşmiştir.
- Engbeli ve bol yağış alan bölgelerde (Karadeniz) yaygındır.
- Yol, elektrik, su gibi hizmetlerin ulaşımı zordur ve maliyetlidir.

ULTİ 6
HÖF

ULTİ 6
FASİKÜL

ULTİ 7
FASİKÜL

ULTİ 8
HÖF